

VOLITVE PRINESLE POMIRITEV

V središču pozornosti italijanskih poli-
tičnih krogov so te dni predvsem izidi ne-
deljskih deželnih volitev na Siciliji. Pred
to volilno preizkušnjo so vsa sredstva mno-
žičnega obveščanja opozarjala na njihov
veliki pomen za celotno državo, ker da za-
devajo volitve desetino celotnega italijan-
skega volilnega zbora in ker potekajo v ča-
su, za katerega je v političnem in stran-
karskem pogledu značilna izredna živč-
nost.

Izidi so zdaj znani in o njih lahko reče-
mo, da morejo predvsem pomirjevalno
vplivati na politično stanje v državi. Pet-
strankarska vladna koalicija se je znatno
okrepila, medtem ko sta doživeli občuten
poraz tako skrajna levica kot skrajna des-
nica. Petstrankarska vladna koalicija se je
okrepila zlasti zaradi prodorne in tudi ne-
pričakovane zmage Krščanske demokraci-
je in zaradi uveljavitve socialdemokratske
stranke. KD je zdaleč najmočnejša stranka
v deželi, saj ima 39 od skupnih 90 deželnih
poslancev (tri več kot doslej). Njena zma-
ga je toliko bolj presenetljiva, ker je s svo-
jo listo nastopil bivši župan v Palermu in
bivši krščanski demokrat Leoluca Orlando.
ki bi moral odvzeti glasove predvsem svo-
ji bivši stranki. To se mu je posrečilo le v
Palermu, medtem ko je prisotnost njegove
liste v drugih predelih Sicilije KD še okre-
pila. Socialdemokrati pa so skoraj podvojili
svoje predstavništvo v deželnem zboru.

Socialistična stranka je sicer dobila e-
nega poslanca več, vendar ni dosegla u-
speha, ki ga je strankino vsedrjavno vod-
stvo pričakovalo. Volitve na Siciliji so po-
trdile že prej ugotovljeno dejstvo, da se je
končalo razdobje, ko je Craxijeva stranka
imela veter v jadra, zaradi česar tudi ni
pričakovati novih korenitih sprememb v
tem pogledu. Na nedeljskih volitvah so
občutno nazadovali republikanci, česar je
po vsej verjetnosti kriva muhavost njho-
vega glavnega tajnika La Malfa, medtem
ko so liberalci v bistvu ohranili svoje gla-
sove.

Poglavje zase predstavlja skrajna levi-
ca. Occhettovi pristaši in njihovi nepo-
sredni tekmeči imajo v novem deželnem
zboru kar pet poslancev manj in niso več
druga politična sila na otoku. Hud poraz
so doživeli misovci, tako da je njihov glav-
ni tajnik napovedal odstop. Povsem odsot-
ni pa bodo v novem deželnem zboru zeleni.

Kakšen naj bi bil nauk s teh volitev?
Opazovalci soglašajo, da ne bi smelo bi-
ti nevarnosti za kako krizo rimske vlade in
da bi se sedanja zakonodajna doba morala

dalje na 4. strani ■

D. L.

Svetovni slovenski kongres postaja stvarnost

Manj kot teden dni nas loči od prvega
ustanovnega zasedanja Svetovnega sloven-
skega kongresa. V četrtek, 27. t.m., se bo
v ljubljanskem Cankarjevem domu zbralo
približno 200 delegatov, Slovencev iz osem-
najstih držav Evrope, Severne in Južne A-

Bojan Brezigar

merike, Avstralije in Azije z namenom, da
ustanovijo Svetovni slovenski kongres, or-
ganizacijsko skupnost, ki bo odslej povezo-
vala Slovence v Republiki Sloveniji, v za-
mejstvu, v zdomstvu in v izseljeništvu, bo
med njimi navezovala stike in bo spodbu-
jala sodelovanje na vseh ravneh, na kate-
rih te Slovence združujejo skupni interesi.

Že iz te osnovne oznake je razvidno, da
želi biti Svetovni slovenski kongres, z raz-
liko od številnih slovenskih organizacij,
združenj in društev, ki poudarjajo interese
posameznih mišljenj, usmeritev ali strok,
vendarle tista organizacija, ki na skupnem
imenovalcu slovenstva išče združevalne e-
lemente in želi na teh elementih zgraditi
novo osnovo za boljše medsebojne odnose
med Slovenci in za skupno podporo pri-
zadevanjem Republike Slovenije, da se kot
samostojna država polno uveljavi v med-
narodni javnosti.

To sta pravzaprav dva osnovna cilja
Svetovnega slovenskega kongresa.

Dejstvo, da smo Slovenci vse preveč
razcepljeni in vse preveč tudi podrejam
svoja stališča in zadržanja svetovnonazor-
skemu prepričanju, strankarski pripadno-
sti, ideologiji ali veri, ni nobena skrivnost.
Taka je pač bila naša zgodovina in taka je
tudi naša sedanost. Vendar kljub tem raz-

likam obstajajo možnosti dialoga, možnosti
sodelovanja pri vprašanjih, ki so nam skup-
na in katerih ugodno reševanje vsekakor
odraža našo skupno voljo in ustreza našim
skupnim interesom. Poiskati ta skupni ime-
novalec in uvesti na tej osnovi nov način
dialoga je nedvomno velik cilj, vendar ni
nedosegljiv.

Vsi Slovenci v tem času čutijo s Slove-
nijo. To je dejstvo, ki ga občutimo v vsako-
dnevni pogovorih, na srečanjih in na se-
stankih. Skrb za mlado slovensko državo,
zaskrbljenost zaradi groženj iz Beograda in
zaradi že nerazumljivega zadržanja Zaho-
da, je velika. Zato je povsem naravno, da

Na 3. strani vse o jusarskih vo-
litvah v nedeljo, 23., in ponedeljek,
24. junija.

želi Svetovni slovenski kongres v tem tre-
nutku preko svojih članov, ki živijo v šte-
vilnih državah, po svojih močeh prispevati
k uveljavljanju samostojnosti in suvereno-
sti Slovenije in to z dejavnostjo v sredi-
nah, kjer Slovenci živijo in delajo, s spodbu-
janjem javnega mnjenja in oblasti za do-
sego najširše podpore mednarodnemu pri-
znanju Slovenije.

Ta dva cilja sta zaenkrat tisti skupni i-
menovalec, okoli katerega se zbirajo dele-
gati v Ljubljani. Morda to res ni veliko,
vendar gre, če pomislimo, za zgodovinski
dogodek, saj bodo prvič sedli za isto mizo
ljudje, ki desetletja niso mogli ali niso ho-
teli govoriti skupnega jezika. Seveda, to je
še le začetek. Vendar je kot tak spodbuden,

dalje na 2. strani ■

Slovenija pred zgodovinskimi odločitvami

Le še nekaj dni manjka do izteka roka,
ki ga je slovenski parlament bil postavil
za uresničenje plebiscitarne odločitve iz
lanskega decembra, to je za osamosvojitve
Slovenije. Ta naj v vseh pogledih postane
samostojna in suverena država. Problem
seveda ni enostaven, temveč je silno za-
pleten, toda slovensko politično in držav-
no vodstvo je trdno odločeno uresničiti
plebiscitno odločitev v predvidenem ro-
ku, vsem težavam navzlic.

V tem pogledu je bil prav gotovo po-
memben sestanek v soboto, 15. t.m., v
Ljubljani, kjer sta se srečali delegaciji Slo-
venije in Hrvatske, ki sta ju vodili pred-
sednika Kučan in Tudjman ob prisotnosti
obeh ministrskih predsednikov Peterleta in

Manolića ter predstavnikov obeh republik
v predsedstvu SFRJ. Na srečanju je bilo
sklenjeno, da bosta obe republiki hkrati
proglasili svojo samostojnost in tudi skup-
no nastopili pred beograjsko zvezno vla-
do, da se uredijo vsa vprašanja, ki so po-
vezana s koncem sedanje oblike skupne
države, to je Jugoslavije. Slovenija je že
ob izidu plebiscita poudarila, da je pri-
pravljena na pogovore in dogovore o novi
obliki odnosov med republikami na ozem-
lju sedanje Jugoslavije, ki bi lahko postala
zveza suverenih republik. To pomeni, da je
Slovenija za konfederalno ureditev nove
države, za kar pa se lahko dogovorijo le
države, ki so suverene. V tej smeri bodo

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 23. junija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Frane Puntar: »Medved z vrtnico«, radijska igra; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 200-letnica osnovne šole na Katinari; 15.10 V studiu z vami: Joži Peterlin; 17.30-18.30 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 24. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«, dramatizirani roman; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Veselo na otroškem valu«; 16.00 Antonio Smareglia: Flamski slikarji, opera v treh dejanjih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 25. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Jaz, Mikula-letič; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«, dramatizirani roman; 12.00 Starost danes; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Antonio Smareglia: Flamski slikarji, opera v treh dejanjih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pesniške podobe; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 26. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«, dramatizirani roman; 12.00 Prodor novih gastronomskih tokov v obmejni prostor; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Antonio Smareglia: Flamski slikarji, opera v treh dejanjih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenska literatura na stičišču z italijanskimi svetom; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 27. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Slovensko denarništvo v Trstu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«, dramatizirani roman; 12.00 Spoznavajmo Slovenijo; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Glasbena kronika s Hrvaškega; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Četrtekova srečanja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 28. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Človek v mejnih situacijah; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini«, dramatizirani roman; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Narodnozabavna glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Otroški knjižni sejem«; 14.30 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 29. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester in Komorni zbor RTV Slovenija; 11.30 Ciril Kosmač: »Gosenica«; 12.00 Rezija in Kanalska dolina; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.00 Vonj po naši zemlji — Mačija Bravničar; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Oglasi: Publist d. z. o. o., Trst, ul. Montecchi 6; tel. 040/7796611.

Tisk: Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rošsetti 14, tel. 040/772151.

Manjšine, federalizem, Evropa

Večkrat smo se že na straneh našega lista zaustavili ob problemih, ki jih omejuje naslov. Sama poročila o raznih manjšinskih ali evropskih zasedanjih in sestankih so vedno tako ali drugače obravnavala tudi ta vprašanja. Dandanes je namreč pojem federalizma zelo v »modi« in z njim se ponajhu razna gibanja in stranke. Na severu zlasti znana Lombardska liga, pred njo so se s tem nazivom ozaljšali tudi italijanski radikalci, ki so dodali še izraz »evropski«. Danes že nekatere velike stranke (glej DC) na severu razmišljajo o nekaki regionalizaciji stranke itd.

Nas pa tu zanima bolj stvarna, realna podoba tega, kar federalizem predstavlja. Pustimo sedaj ob strani razna teoretična

in zgodovinska pojmovanja tega pojma. O tem smo že pisali. Termin je še posebej aktualen danes, ko se tudi zlasti ob jugoslovanski politično-ustavni krizi vedno govori o federalni ali konfederalni obliki. Že Kant je lepo zapisal, da se mora mednarodno pravo osnovati na federaciji svobodnih držav (ali ni to kot nalašč za Jugoslavijo ali boljše kot makedonsko-bosanski predlog za izhod iz krize?!). Toda to vprašanje je le ena plat celotnega vprašanja.

Morda je sedaj naše razmišljanje bolj usmerjeno v manjšinsko-evropsko obravnavo in tolmačenje tega pojma. Znano je, da je pred kratkim manjšinska lista Federalizem (ki združuje v Italiji manjšinske politične sile, tudi slovensko stranko) predstavila v Rimu svoj koncept federalizma. Prav tako je ista lista nedavno odobrila in sprejela listino o manjšinskih pravicah manjšinskih narodov vključno s pravico o samoodločbi. Kaj lahko k temu pripomnimo? Nedvomno je v tem veliko lepih načel in tudi dejanskih predlogov, ki pa niso za vse manjšinske stvarnosti — tudi v Italiji — enake. Sama federalistična ideja je, recimo, močno zakoreninjena v avstrijski politični zgodovini, po samoodločbi se danes ozirajo Južni Tirolci (vsaj nekateri), Slovenci pa imamo zaenkrat pred seboj v glavnem zakonsko zaščito s priznanjem osnovnih jezikovnih in drugih pravic. Jasno je, da bo v širšem merilu tudi federalistična ideja našla verjetno svoje priznanje v samem evropskem okviru. Politična Evropa, ki ne bo več Evropa držav, ampak Evropa narodov in dežel, bo morala postati federalistična Evropa. In ta bo morala pravilno ovrednotiti vse svoje, tudi manjšinske dejanskosti, saj je že v današnji Evropi dvanajstih nad 55 milijonov pripadnikov manjšinskih stvarnosti!

**Beri - širi - podpiraj
"NOVI LIST"**

Slovenija pred zgodovinskimi odločitvami

■ nadaljevanje iz 1. strani

torej odslej šla prizadevanja Slovenije in po sklepu, ki je bil sprejet zadnjo soboto v Ljubljani, tudi Hrvatske.

Novo stvarnost, ki bo nastala na ozemlju sedanje Jugoslavije, bodo morale seveda priznati ostale države. V tej zvezi je zlasti pomembno stališče, ki ga bo zavzela Evropska skupnost. Prav o tem je pred dnevi v Benetkah obširno govoril italijanski zunanji minister De Michelis na srečanju s predstavniki glavnih jugoslovanskih dnevnikov. Šef italijanske diplomacije, ki je govoril tudi v imenu ostalih kolegov iz Evropske skupnosti, je dejal, da se Dva-sterica zavzema za enotno in demokratično Jugoslavijo, katere ureditev pa bo — kot kaže razvoj dogodkov — v institucionalnem in ustavnem pogledu drugačna od sedanje. Taki državni tvorbi je Evropska skupnost pripravljena nuditi takojšnjo finančno pomoč in z njo gospodarsko sode-

lovati ter skleniti pogodbe o pridružitvi (asociaciji), kot je že predvidena za Madžarsko, Češko in Slovaško, Poljsko. Naglasil je, da v nadaljnjem demokratičnem procesu nove Jugoslavije ne sme biti poti nazaj, da je treba spoštovati človekove pravice in načela helsinške ter pariške listine (gre v bistvu za spoštovanje zunanjih in notranjih meja, kakršne so izšle iz druge svetovne vojne).

Italijanski zunanji minister je v tej zvezi omenil tudi vprašanje narodnih manjšin (slovenske v Italiji in italijanske v Jugoslaviji) ter možnost, da kdo sproži vprašanje meje med Italijo in Slovenijo (kar je sicer označil za nezgodovinski problem). Važno pa je ugotoviti, da je šef italijanske diplomacije vendarle smatral za potrebno to omeniti, kar predstavlja, kot je razumljivo, prikrito, če ne celo odkrito grožnjo.

Tudi iz tega vidimo, da se slovenski narod nahaja pred zares zgodovinskimi odločitvami.

Volitve novih odborov za juserska zemljišča Sami odločajmo o lastni usodi

V nedeljo, 23. t.m., bodo na Tržaškem volitve novih odborov za juserska zemljišča. Prve volitve so bile pred petimi leti, potem ko je predstavnik Slovenske skupnosti v tržaškem občinskem svetu, prof. Aleš Lokar dolgo in vztrajno zahteval, naj se tudi na ozemlju tržaške občine končno začne izvajati zakon z dne 17. aprila leta 1957. Ta namreč predvideva izvolitev odborov za vsako posamezno srenjo, s čimer dejansko hudo omejuje pristojnosti komisarata.

Jusersko vprašanje je sicer nastalo v času, ko je bila sestava družbe oziroma prebivalstva korenito drugačna od današnje. Šlo je za izrazito agrarno družbo, se pravi za prebivalstvo, ki je bilo v ogromni večini kmečko. Temu prebivalstvu so bile priznane nekatere pravice, ki so se tikale predvsem vprašanja sečnje lesa in paše živine. Vse to je bilo treba urediti. Italijanska država ni kazala prevelikega razumevanja za to problematiko in je z ustanovitvijo komisariatov za »likvidacijo juserskih pravic« dejansko na daljši rok predvidela odpravo teh pravic. V resnici pa postopek ni bil tako enostaven, kot kaže že omenjeni zakon iz leta 1957.

V to dogajanje je med svojim mandatom krepko posegel deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar. Že konec oktobra leta 1988 je vložil popravek k deželnemu zakonu, ki zadeva vprašanje pogozdovanja in druga vprašanja v zvezi z gozdom. Za juserske odbore je zahteval, naj se jim priznajo tudi pristojnosti in pravice, ki so v zvezi s problematiko gozdov, zlasti s problemom pogozdovanja. Še temeljiteje pa obravnava jusersko problematiko Brezigarjev zakonski predlog z dne 5. marca letos. Uvodoma pravi, da je dežela Furlanija Julijska krajina zaradi po-

prave juserskih zemljišč, s čimer bi bilo zares konec komisarskim upravam in bi ljudje sami odločali o zadevah, ki se jih neposredno tičejo.

Tudi in zlasti v tej luči so volitve v nedeljo, 23. t.m., izrednega pomena in bi se jih morali upravičenci množično udeležiti ter podpreti kandidate, ki se zavzemajo za to, da bi naši ljudje zares sami odločali o lastni usodi.

Pogovor s predsednikom

Predsednik Pavel Milič

Dober poznavalec juserske problematike in dosedanjí predsednik je g. Pavel Milič, ki je kandidat za novi odbor za juserska zemljišča na območju Opčin. Zaposili smo ga za krajši pogovor, na katerega je rad pristal.

Gospod Milič, s katerimi problemi ste se predvsem spopadali med zadnjim mandatom?

Predvsem smo si morali prizadevati, da smo od tržaške občine sploh dobili dokumente o obsegu zemljišča, ki bi ga morali upravljati, o finančnem stanju in podobnem. Ko smo bili izvoljeni leta 1986, smo sicer vedeli, katere naj bi bile naše naloge, v odnosu z občinskimi oblastmi pa se nam je pokazala povsem drugačna slika. Občina je namreč trdila, da ima naš odbor samo posvetovalno vlogo pri upravljanju juserskih zemljišč. Napotili smo se h komisarju Cosuju, ki je od občine zahteval, naj nam izroči vse potrebne dokumente za naše delovanje. Nazadnje smo zaprosili za pomoč še tržaškega prefekta De Feliceja. Šele po dveh letih smo končno dobili vse potrebne dokumente o najemninah, prodajah, nepremičninah itd., ki bi jih bili morali imeti takoj na razpolago. Denarja, ki ga je občina prejela od upravljanja juserskega zemljišča, pa še nismo dobili. Po dveh letih smo prejeli le malenkostno akontacijo. Občina pa še ni dala našemu odboru na razpolago denarnega fonda. Gre za približno eno milijardo lir, ki jo je dobila od raznih prodaj, najemnin in podobno. Denar iz tega fonda pa lahko vsekakor dobimo za gradnje in razne druge posege.

Se Vam zdi, da je bilo Vaše prizadevanje učinkovito?

Nedvomno. Konkretno smo začeli nadzorovati prodaje naše zemlje. Prej je občina namreč razprodajala zemljišča, kot se ji je zdelo. Pomemb-

no je tudi to, da je naš odbor postavil temelje za delovanje prihodnjega odbora, ki ne bo več imel vseh upravnih težav, kakršne je imel prejšnji.

V čem je po Vašem pomen juserskih odborov danes, ko je družba korenito drugačna od družbe ob rojstvu juserskih pravic?

Juserski odbori se morajo danes boriti predvsem za to, da zemlja ostane domačinom. Marsikdo bi želel juserska zemljišča izkoristiti drugače, na primer za gradnjo velikih industrijskih, trgovskih ali drugih objektov. To je treba na vsak način preprečiti.

Kako se juserski odbori lahko po Vašem vključujejo v splošna prizadevanja za spoštovanje značilnosti Krasa oziroma za dobrobit prebivalstva na Krasu?

Po mojem mnenju morajo biti naši odbori soudeleženi pri izvajanju zakona o kraškem parku, saj vendar upravljajo več kot polovico vsega teritorija. Samo tako bomo lahko preprečili posege v škodo domačega prebivalstva. Ne moremo dovoliti, da nam bo kdo ukazoval v naši hiši. Če bomo imeli pri tem kaj besede, je seveda odvisno od politične volje. Mi se bomo vsekakor zavzemali za to, saj bi v nasprotnem primeru o ureditvi parka odločali le ljudje, ki nimajo pravega odnosa do te zemlje in bi lahko domačinom prizadejali nepopravljivo škodo.

S katerimi problemi se namerava Vaš novi odbor naprej baviti?

Zavzemali se bomo, da bodo pristojne oblasti končno dovolile odkup nekaterih manjših juserskih zemljišč ljudem, ki jih imajo že več desetletij v posesti. Cena za odkup seveda ne more biti tržna, ampak sorazmerna s trajanjem posesti. Obravnavati nameravamo tudi vprašanje investicije prej omenjenega denarnega fonda, ki ga ima še danes tržaška občina. Nadalje želimo v čim krajšem času zgraditi na Opčinah večji športni objekt. Končno nameravamo tudi razči-

NASVETI KMEČKIH STANOVSKIH ORGANIZACIJ

ALOJZ DEBELIS, predsednik Kmečke zveze, ki je nekaterim juserskim odborom pomagala pri sestavi enotnih list, poziva upravičence, naj se volitev polnoštevilno udeležijo. Obenem obžaluje, da se je na Rocolu predstavila samo misovska lista. »Naši ljudje na Rocolu na žalost niso razumeli pomena teh volitev. Res je, da je tam juserskih zemljišč malo, vendar bi bilo vseeno pomembno, da bi jih upravljali slovenski prebivalci.«

Predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev NEVO RADOVIČ pa nam je rekel sledeče: »Zveza podpira liste, na katerih nastopajo domačini, vendar pušča posameznikom prosto izbiro. Odločijo naj se po svoji uvidevnosti.«

sebnega statuta izključno pristojna za urejanje vprašanja juserskih pravic, a da do slej žal še ni naredila ničesar. Zakonski osnutek, ki ga je predložil svetovalec Slovenske skupnosti, in ga tudi javno predstavil na Opčinah, ureja celotno problematiko in juserskim odborom med drugim priznava pravico do redne in izredne u-

POZIV Ssk

Slovenska skupnost poziva vse prebivalce z območij, kjer bodo prihodnje nedelje volitve v juserske odbore, naj se volitev udeležijo in volijo za domače liste, da ne bi prišlo do nadaljnega odtujevanja naše zemlje. Volilno pravico imajo vsi prebivalci z najmanj enoletnim stalnim bivališčem na teh območjih, zato je nujno potrebno, da se vsi Slovenci volitev udeležijo in pokažejo čut odgovornosti do celotne skupnosti. Tudi pri teh odločitvah se kroji naša nadaljnja usoda. Poziv velja za vsa območja, še zlasti pa tam, kjer so se pojavile tudi druge liste.

stiti problem, komu pripada denar, ki ga ima tržaška občina od upravljanja našega juserskega teritorija.

Na Opčinah se je letos predstavila poleg misovske še ena italijanska lista. Kaj menite o tem?

Na tej listi so ljudje, ki naših problemov ne poznajo. Odvisna je pač od strank in bi v primeru izvolitve seveda ne upoštevala interesov

Prezgodnja smrt Savine Remec

Prijetnega glasu napovedovalke Savine Remec ne bomo nikoli več slišali po radiu. Neozdravljiva bolezen je v petek, 14. junija, premagala njen zadnji odpor. Javnost je njena smrt globoko pretresla: pogrešali jo bodo prijatelji, ki so jo cenili zaradi njene izredne življenjske moči in lepega značaja, pogrešali jo bodo kolegi, ki so vedno občudovali njeno zavzetost za delo in občutljivost za dober jezik in končno jo bodo pogrešali vsi poslušalci Radia Trst, saj njenega glasu in izvrstnih interpretacij še dolgo ne bodo mogli pozabiti.

Savina Remec je bila znana tudi v gledaliških krogih. Oder je vse življenje ostala njena velika ljubezen. V Trstu je dokončala učiteljske in se nato vpisala v dramsko šolo Slovenskega narodnega gledališča, kasneje pa je odšla na študij na igralsko akademijo v Ljubljano. Na odrskih deskah slovenskega gledališča v Trstu je nastopala proti koncu petdesetih let. Nato se je kot napovedovalka zaposlila na Radiu Trst A in je v to delo vložila vso svojo profesionalnost in igralski talent. Nepozabne so nekatere njene interpretacije dramskih tekstov, ki so jih predvajali na radiu. Svoj posebni pečat je znala dati tudi pravljicam in je z njej lastnim igralskim čutom vdihnila dušo številnim pesniškim in proznim delom. Sredi šestdesetih let je z navdušenjem sodelovala pri ustanovitvi gledališča maldih, ukvarjala pa se je tudi s poezijo, ki jo je objavljala v Mladiki, Mostu in Zalivu. Bila je med ustanovitelji Zaliva, pisala pa je tudi za revijo Dan.

Velika množica se je od Savine Remec poslovila v torek, 18. junija. Iz mrtvašnice glavne bolnišnice je žalni sprevod krenil na pokopališče na Opčinah, njeno poslednje bivališče.

—o—

V nedeljo, 16. t.m., je bila na Katinari slovesnost ob 200-letnici osnovne šole F. Milčinski. Slavnostni govornik je bil dr. Aleksej Kalc; spregovorila sta tudi član predsedstva Slovenije Ciril Zlobec in Mara Kalan. O pomembni obletnici bomo še pisali.

Ivo Širca predsednik KGS

Novi predsednik Kraške gorske skupnosti je od četrta, 13. junija, predstavnik Demokratične stranke levice Ivo Širca. Izvoljen je bil na osnovi tristranskega dogovora med DSL, PSI in Ssk. Socialist Mario Busatto iz Tržiča je bil izvoljen za podpredsednika, v upravnem odboru pa so še trije predstavniki Slovenske skupnosti (Branko Černic, Sergij Mahnič in Jožko Gruden), dva socialisti (Luigi Anghelone in dosedanji predsednik Marino Pečenik) ter zastopnika DSL (Maurizio Zanetti in Mario Lavrenčič).

Slovenska skupnost je na seji zahtevala in tudi dosegla enakopravno zastopstvo v novoizvoljenem odboru, poleg tega pa je dobila tudi predsedstvo komisije za kmetijstvo in predstavnika Kraške gorske skupnosti v upravnem svetu centra za znanstvene in tehnološke raziskave na Padričah.

MLADINSKA SEKCIJA Ssk

V Trstu je 14. t.m. zasedalo pokrajinsko vodstvo Mladinske sekcije Slovenske skupnosti. Pozitivno je ocenilo stike Mladinske sekcije z drugimi mladinskimi manjšinskimi organizacijami v Evropi v okviru združenja MENS, kar je bilo potrjeno tudi na letošnjem zasedanju v Bretaniji. Posebno natančno je proučilo potek obiska pri predsedniku slovenske skupščine Bučarju in drugih predstavnikih slovenskih institucij v Ljubljani. Dobro stike je Mladinska sekcija vzpostavila tudi z mladinskimi organizacijami strank koalicije DEMOS. V Trstu pa je sprejela delegacijo Demokratičnega foruma.

Velik odmev je imel v javnosti niz okroglih miz, ki jih je Mladinska sekcija priredila v zvezi s »kraškimi parki«. Rezolucijo proti načrtovanim parkom so s podpisi izročili tudi predsedniku deželnega odbora Biasuttiju, kateremu je delegacija mladih osebno obrazložila stališča.

Na seji so razpravljali predvsem o pokrajinskem kongresu Mladinske sekcije Slovenske skupnosti, ki bo v Trstu 28. junija.

IZ DELOVANJA Ssk

Srečanje s člani sekcije v Zgoniku

V okviru predkongresnih srečanj pokrajinskega vodstva Slovenske skupnosti po posameznih sekcijah je bilo pred dnevi v Saležu srečanje s člani zgoniške sekcije. Prisotna sta bila pokrajinski podtajnik dr. Močnik in član tajništva Antek Terčon. Sekcijski tajnik Jožko Gruden je poročal o delu svetovalske skupine Slovenske skupnosti na občini in obžaloval, da ima uprava premalo posluha za predloge predstavnikov opozicije.

Člana pokrajinskega vodstva sta orisala širše politično stanje na Tržaškem in grajala želje vsedržavnih strank, da bi zmanjšale pomen samostojnega slovenskega nastopanja. Poudarjeno je bilo, da se v sedanjem trenutku velikih zgodovinskih sprememb tudi v matični Sloveniji in obenem s krizo komunizma nudi Slovenski skupno-

Pomembna seja je potekala brez večjih pretresov, čeprav je med pripravami nanjo kazalo, da bo prišlo do razbitja tristranske koalicije, ki je do sedaj upravljala Kraško gorsko skupnost. Izvolitev Širce je predlagal predstavnik DSL Miloš Budin, predlog pa sta podprla zastopnika Ssk Martin Breclj in socialist Anghelone. Novi predsednik je po izvolitvi opozoril, da si bo morala Kraška gorska skupnost v bodoče predvsem prizadevati za čim večji vpliv pri upravljanju načrtovanega naravnega parka na Krasu.

—o—

SANJE SO SE RAZBLINILE

Sanje 108 albanskih beguncev po boljši bodočnosti so se v ponedeljek, 17. t.m., razblinile. Begunci so čakali nekaj dni na krovu turške ladje, zasidrane v tržaškem pristanišču, in upali, da se bodo lahko izkrcali, toda ta dan so jih vkrcali na italijansko ladjo, ki je odplula proti Albaniji. Italijanski zunanji minister je na obisku v Tirani dobil od tamkajšnje vlade zagotovilo, da ubežniki ne bodo kaznovani. V Italiji bo lahko zaprosilo za politično zavetišče skupno šest albanskih državljanov z omenjene turške ladje. Gre za pet vojakov in za policijskega agenta.

Italija vrača albanske begunce, ker trdi, da so se v njihovi domovini razmere korenito spremenile, zaradi česar prebežniki ne morejo zaprositi za politično zavetišče. Dejansko se Italija hoče teh ljudi znebiti in se hkrati obvarovati pred drugimi navali prebežnikov iz vzhodnoevropskih držav. V zameno ponuja Albaniji in drugim zainteresiranim državam denarno in tudi drugačno pomoč.

VOLITVE PRINESLE POMIRITEV

■ nadaljevanje iz 1. strani

redno izteči (do konca ji že tako manjka le slabo leto). Soglasno je tudi mnenje, da velika večina volivcev ne mara ne revolucij ne kakih političnih ali kakršnihkoli avantur in da je v bistvu zadovoljna s sedanjim stanjem (mafiji navkljub).

—o—

ČESTITAMO!

V župnijski cerkvi v Nabrežini sta se v soboto, 15. t.m., poročila Saška Pertot in Pavel Vidoni. Nevesta je že nekaj let kapetan Sokolove odbojarske ekipe in aktivna prosvetno-kulturna delavka, ženin pa je bil pred kratkim potrjen za predsednika Kulturnega društva »Igo Gruden« v Nabrežini in Športnega društva »Sokol«. Poročni obred je opravil domači župnik Breclj, med poročno mašo pa je pel moški zbor Fantje izpod Grmade.

Številnim čestitkam in voščilom za srečo in zdravje na novi življenjski poti se pridružujeta uredništvo in uprava Novega lista.

»Slovenski šport po letu 2000«

»Slovenski šport po letu 2000« je naslov knjige prof. Ivana Peterlina, ki je pred kratkim izšla v Trstu. Gre za nadvse zanimivo in poglobljeno raziskavo o tem, kar se danes dogaja v zamejstvu na športnem področju. Delo je zanimivo ne samo za športne delavce, ampak za vse, ki se v tem prostoru zavzemajo za ohranitev slovenstva. Prof. Peterlin je namreč navedel vrsto zanimivih podatkov, ki zajemajo domala vso našo manjšino, saj velika večina tako ali drugače sodeluje pri raznih športnih društvih ali pa se vsaj občasno športno udeležuje.

»Za to raziskavo sem se odločil,« pravi avtor Ivan Peterlin, »ko sem spoznal, da je naše znanje o stvarih, o katerih vsak dan govorimo, ne zadostno. Vsi na primer vemo, da se s športom ukvarja velika večina Slovencev v Italiji, pravih števil pa ne pozna nihče. Zaskrblja nas tudi demografski padec, saj o tem problemu večkrat razpravljamo in skušamo najti pravo rešitev, ne vemo pa, kakšno je dejansko stanje in v kolikšni meri lahko upadanje števila rojstev res prizade ne ne samo športnih, ampak vse druge slovenske organizacije. Ko smo v odboru za telesno kulturo pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi (katerega predsednik je prof. Peterlin — op. ur.) govorili o tem, kaj lahko storimo za izboljšanje sedanjega stanja, smo se znašli v škripcih, ker dejansko nismo imeli točnih podatkov. Potrebno je bilo torej, da najprej ugotovimo realno stanje in šele potem razpravljamo o konkretnih posegih.«

Prof. Peterlin je s svojim delom napravil pravi rentgenski pregled delovanja vseh športnih organizacij v zamejstvu. Raziskava obsega vse kraje v naši deželi, kjer živijo Slovenci. »Slovenski šport po letu 2000« objavlja nadvse zanimivo analizo s točnimi števili podatki o tem, koliko je aktivnih športnikov, koliko rekreativcev in koliko otrok. Avtor je nadalje raziskal tudi stopnjo pripravljenosti tistih, ki vodijo naš šport, analiziral je del strokovnega kadra (trenerjev), napravil pa je tudi demografsko analizo o številu otrok, starih od 0 do 3 let, ki naj bi se v bodoče potencialno vključili v razna slovenska športna društva. »Stanje sicer ni tako tragično«, ugotavlja prof. Ivan Peterlin, »izrazito pa je opazen pojav naraščajočega števila mešan zakonov. Truditi se moramo, da bomo te otroke pritegnili v našo sredo. Tu gre seveda za vprašanje, ki ne zadeva samo športnikov, ampak

vsa druga slovenska društva in predvsem naše šole.«

Iz Peterlinove knjige izhaja tudi ugotovitev, da je šport tista dejavnost slovenske manjšine v Italiji, ki ima v vsedravnem merilu največ odziva. »Za bodočnost,« pravi še avtor knjige, »sta možni dve poti: ali pustimo, da gredo stvari naprej tako kot doslej, kar pomeni, da bomo morali v kratkem črpati »človeški material« tudi pri italijanskih someščanih in bomo tako izgubili svoj slovenski predznak, ali pa končno postavimo temelje skupnemu sodelovanju. Združevanje moči je po mojem nujno potrebno in to ne velja samo za šport. Kot izhaja iz raznih statističnih podatkov, so tudi naši ljudje osvojili tržno miselnost. Za slovensko ali neslovensko se odločajo predvsem na podlagi boljše ponudbe. Prav zaradi tega moramo postati čim bolj kvalitetni — povprečnosti si glede na nove razmere ne moremo več privoščiti.«

Knjiga »Slovenski šport v letu 2000« je bila predstavljena v petek, 14. t.m., v Gregorčičevi dvorani v Trstu. O njej so spregovorili sociolog Danilo Sedmak, predsednik SKGZ Klavdij Palčič in predsednik Združenja slovenskih športnih društev Jure Kufersin.

—o—

ZAKLJUČNI VEČER V DSI

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 17. junija, zaključilo svojo sezono s kvalitetnim glasbenim večerom. Nastopil je znani slovenski ansambel »Gallus consort«, ki je pred nedavnim izdal svojo prvo lasersko ploščo, na kateri so posnete izvirne skladbe Dine Slama. Skladateljica je uglasbila poezije sodobnih slovenskih pesnikov, kot so: Ljubka Šorli, Boris Pangerc, Marko Kravos, Miroslav Košuta, Neža Maurer, Albert Miklavc, Tone Pavček, Aleksij Pregarc, Mila Kačič in Irena Žerjal ter nekaj poezij Srečka Kosove.

Skupino »Gallus consort« sestavljajo Irena Pahor (viola da gamba, oboe in angleški rog), Miloš Pahor (flavta in kljunasta flavta), Erika Slama (kljunasta flavta) in sama skladateljica, ki poje alt. Ansambel je doslej posnel že nekaj kaset. Uvodno misel je posredoval Saša Martelanc.

OBISK IVANA OMANA

Pokrajinska zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu je imela v torek, 18. junija, v gosteh delegacijo Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke, ki jo je vodil član predsedstva Republike Slovenije Ivan Oman. Srečanje je potekalo v dvorani tržaške Trgovinske zbornice. Delegacijo iz Slovenije je sprejel pokrajinski predsednik Zveze dr. Nevo Radovič, razgovore med predstavniki stanovske organizacije in stranke iz Slovenije pa je vodil vsedravn podpredsednik in deželni predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev Paolo Micolini.

Delegacija Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke se je v torek srečala tudi s članom deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine Dariom Rinaldijem.

—o—

Britanski ministrski predsednik Major je povabil sovjetskega predsednika Gorbačova na obisk v London, ko bodo tu zasedali predstavniki industrijsko najbolj razvitih držav na svetu.

Grad Dobrovo obnovljen

Te dni gredo h koncu obnovitvena dela na gradu Dobrovo v Goriških Brdih, ki so dila med najobsežnejše spomeniško-varstvene posege na Primorskem v povojnem času. Ta mogočna stavba, sestavljena iz osrednjega dvonadstropnega poslopja in štirih stolpov na vogalih, je bila zgrajena leta 1600 v renesančnem slogu. Takrat so bili lastniki posesti Dobrovo grofje Colloredo, ob koncu 18. stoletja je postala lastnik Dobrovega družina Catterini-Erzberg iz Gorice, leta 1872 pa družina Baguer. Grad Dobrovo je kmalu po nastanku dobil tudi obzidje, in to najverjetneje v času druge beneške vojne (1615-1617).

Med obnovo, ki je s presledki trajala dvanajst let, se je izkazalo, da je grajska stavba bila zgrajena v enem zamahu in se je do danes ohranila v bistveno nespremenjeni podobi. Čeprav je njegova notranja oprema v glavnem bila odnešana oz. izropana, pa je v gradu treba posebej opozoriti vsaj na »lovsko« sobo v pritličju, ki jo je leta 1894 poslikal goriški slikar Clemente Del Neri, in »viteško« dvorano v prvem nadstropju, okrašeno s poslikanimi grbi in veliko stensko sliko, ki prikazuje napad na utrjeno obmorsko mesto.

Obnova gradu Dobrovo s pripadajočim dvoriščem, poslopjem ob obzidju, grajsko kapelo in kletjo je bila zastavljena tako, da bo ta veličastna celota združevala gostinsko in kulturno ponudbo. Mešana družba Grad ureja v pritličju gostinski lokal visokega kakovostnega razreda, v kleti bo enoteka s poudarkom na briških vinih, v prvo in del drugega nadstropja pa bo postavljena stalna razstava grafik Zorana Mušiča, slovenskega rojaka, ki živi v Benetkah in Parizu. V ostalem delu drugega nadstropja pripravlja Goriški muzej razstavo keramične posode z gradov Kozlov rob pri Tolminu, z Dobrovega, Rihemberka in Štanjela. V grajsko kapelo bo zaenkrat nameščena manjša razstava srednjeveškega stenskega slikarstva.

Otvoritvene slovesnosti se bodo pričele v petek, 28. t.m., in bodo trajale do nedelje, 30. t.m. Udeležili se jih bodo tudi visoki predstavniki slovenskega javnega življenja, obogatene pa bodo s pestrim in kvalitetnim kulturnim programom.

M.

ŠKOF PIRIH MED BENEČANI

Koprski škof msgr. Pirih je v petek, 14. t.m., obiskal Benečane. Najprej je bil v Vidmu na razgovoru pri nadškofu msgr. Battistiju, nato se je v Čedadu udeležil srečanja z zastopniki slovenskih kulturnih organizacij iz videmske pokrajine na sedežu društva Ivan Trinko, zatem pa še z duhovniki in člani zadruga »Dom« na sedežu istoimenskega štirinajstdnevnikarja.

—o—

Deželni svetovalec Ssk Bojan Brezigar je naslovil pismo na predsednika deželnega sveta Gonana, v katerem ga naproša, naj bi svet razpravljal o proglasitvi samostojnosti Slovenije, kar naj vpliva, da bo rimska vlada priznala novo državno stvarnost ob svoji severovzhodni meji. Svetovalec opozarja, da so isto zahtevali izvoljeni predstavniki Ssk v pokrajinskih svetih v Trstu in Gorici ter v ostalih državah.

optika malalan

34016 opicina/opčine (ts) • tel.: 040/213957
via di prosecco/proseška ulica, 6

Pisma uredništvu:

Bajka o klerikalni slovenski vladi

Spoštovano uredništvo!

Alessandro Perelli, tajnik tržaške federacije italijanske socialistične stranke PSI, je zelo odločen in samozavesten leader. To je večkrat dokazal, na primer med pogajanjem s tukajšnjimi političnimi silami za porazdelitev oblastnih položajev, tako da zasedajo njegovi strankarski tovariši od Milj do Devina nadpovprečno veliko število takšnih mest. Tako je bilo tudi preteklega 7. junija med obiskom člana predsedstva Republike Slovenije Cirila Zlobca, ki je prišel v Trst na vabilo slovenske komisije pri PSI, da bi prikazal sedanje dogajanje v Sloveniji. Tedaj si je namreč Perelli uglednemu gostu kot enak pred enakim dovolil izraziti svoje zadovoljstvo nad »jasno reformistično in socialistično izbiro slovenske levice« in nad njeno »operativno povezavo s socialisti v Furlaniji-Juljski krajini za skupno politično iniciativo modernizacije, projicirane v Evropo«. Perelli je nato opozoril Cirila Zlobca »na probleme italijanske manjšine v Sloveniji, na vprašanje dvojnega državljanstva in na potrebo po posebnem angažiranju slovenskega predsedstva za čim širšo zaščito njene narodnostne identitete.« (Citati so iz Primorskega dnevnika z dne 8.6.1991, str. 3.) Socialistični prvak je še čutil dolžnost, da člana slovenskega predsedstva Zlobca posvari pred nevarnostjo klerikalizma v Sloveniji, katerega naj bi podpirala tukajšnja Krščanska demokracija. Po njegovem mnenju naj bi bilo namreč na oblasti v Sloveniji »kato-liško-klerikalno vodstvo.« (Primorski dnevnik, ibidem.)

Iz vsega povedanega izhaja, da g. Perelli ni najbolje seznanjen z razmerami v Republiki Sloveniji. Iz poročil Primorskega dnevnika ob obisku člana slovenskega predsedstva v Trstu ni razvidno, če so mu slovenski strankarski tovariši in sam Ciril Zlobec obrazložili, kakšno je dejansko stanje. Glede italijanske manjšine bi mu lahko povedali, da sicer ostaja odprto marsikatero vprašanje, a da ima italijanska skupnost po prvih demokratičnih volitvah v Sloveniji 5 oziroma 6 poslancev v slovenskem parlamentu in da je župan največjega slovenskega pristaniškega mesta italijanske narodnosti. Poleg tega bi Perelli ju kazalo še pojasniti, da se na ozemlju, kjer živi italijanska manjšina v Sloveniji, že več desetletij dosledno uporabljajo dvojezična topono-

mastika kot tudi dvojezični osebni dokumenti ter da se doslej v slovenski skupščini hvala Bogu še ni pojavil nihče, ki bi si za svoje poglavitno delo kot poslanec izbral omejevanje pravic manjšin, kot to počenjajo v rimskem parlamentu novofašisti in tudi Perellijev strankarski kolega Giulio Camber. Tržaškemu socialističnemu veljaku bi po zadnjih dogodkih v Trstu v zvezi z referendumom o številu volilnih preferenc morda kazalo še omeniti, kako doslej ni bilo nobene vesti, da bi kakega člana italijanske manjšine v Sloveniji morda postavili v zapor, ko bi podobno kot tržaški rojak prof. Samo Pahor hotel plačati neko davščino s položnico, izpolnjeno v svojem materinem jeziku, ali ko bi kot isti Pahor na kakem volišču želel pojasniti v svoji materinščini ...

Tudi glede nevarnosti klerikalizma v Sloveniji bi kazalo Perellija nekoliko podučiti, saj je s tem v zvezi že v preteklosti nekajkrat izrazil svojo zaskrbljenost. Prav zaskrbljeno vračanje na to vprašanje še bolj zgovorno kaže njegovo hudo nepoznavanje sedanjih slovenskih razmer. To nepoznavanje je sicer tipično za večino tukajšnjega italijanskega prebivalstva, ki je vedno zviška gledala na Slovence na tej in na oni strani meje. Vendar je za politika, kakršen skuša biti Perelli, takšna ignoranca nedopustna. Če se že ni sam za vse to pozanimal, bi mu morali vsaj njegovi strankarski tovariši iz slovenske ko-

misije že zdavnaj obrazložiti, da člani slovenskega predsedstva s Kučanom na čelu niso vendar nobeni klerikalci. Tudi člani slovenske vlade bi o čitek o klerikalizmu upravičeno imeli za žalitev, zlasti izraziti laiki, kot so na primer ministri Rupel, Janša in Bavčar.

Klerikalne nevarnosti v Sloveniji končno ne more biti tudi zaradi izredne budnosti opozicijskih strank, zlasti prenoviteljske SDP. Če bi bili odkritosrčni do konca, bi člani slovenske komisije pri PSI, med katerimi je tudi dopisnik Primorskega dnevnika iz Slovenije, svojemu šefu lahko povedali, da ima ta opozicija, ki je hočeš-nočeš v marsičem dedič prejšnjega režima, ne-navađen vpliv na sredstva množičnega obveščanja, na državni aparat in nenazadnje na gospodarstvo. Ta vpliv sega tako daleč, da je na insignijah Republike Slovenije še vedno prisotna rdeča zvezda, in to zlasti na njeni zastavi kot tudi na grbu, ki ravno s to zvezdo in z vencem iz žitnega klasja dovolj zgovorno kaže na svoje tesno sovjetsko-boljševiško sorodstvo.

Podobno je tudi s slikami pokojnega maršala Tita, ki še vedno visijo ne samo v poslopih, kjer so glavne slovenske institucije, šole in uradi (in to bi bilo do neke mere še razumljivo), ampak tudi v marsikateri trgovini, gostilni in celo bencinski črpalki. To zadnje bo g. Perelli lahko prav kmalu sam preveril, ko mu bodo pošli boni Tržaške trgovinske zbornice za nakup bencina po znižani ceni in se bo podal čez mejo tankat. Upati je, da se bo tedaj dokončno prepričal, da je njegova zaskrbljenost zaradi klerikalizma na Slovenskem popolnoma neosnovana.

S spoštovanjem!

Aleš Breclj

Devin, 13.6.1991

Razstava v spomin na Davida Zuljana

V občinski galeriji na Trgu Unità v Trstu bo v nedeljo, 23. junija, ob 11. uri odprta razstava slik in risb mladega slikarja Davida Zuljana, ki je komaj na začetku svoje umetniške poti umrl februarja letos v starosti 23 let. Bil je sin slovenskega likovnika Borisa Zuljana in je po očetu podedoval svoj talent.

S slikarstvom se je začel ukvarjati že pri enajstih letih, udeležil se je raznih ex-temporejev, kasneje pa se je vpisal na tržaško višjo šolo za likovno umetnost. Ko se je vrnil od vojaka, je začel sodelovati na Radiu Fragola, s prijatelji pa je ustanovil tudi alternativno diskoteko Matt v Sosljanu, v kateri je bil izvrsten

disk-jockey. Ob vsem tem pa se je še dalje aktivno ukvarjal s slikanjem, izostril je svoj umetniški čut in je svoja dela predstavil na raznih skupinskih razstavah.

Lanskega decembra je David Zuljan prejel prvo res pomembno priznanje za svoje umetniško delo. Na skupni razstavi članov sindikata likovnikov dežele Furlanije-Juljske krajine so mu namreč podelili 1. nagrado za mlade. Kmalu zatem je dobil povabilo, naj svoje slike razstavi v občinski galeriji, kar je tudi za že uveljavljene tržaške likovnike velik dosežek. David pa na žalost ni dočakal svoje prve samostojne razstave. Oktobra lani ga je napadla zahrbtna bolezen, za katero je umrl po večmesečni borbi za življenje.

Njegovi prijatelji in sodelavci so v spomin nanj priredili vrsto kulturnih srečanj, ki bodo v tem mesecu potekali v Trstu. Oktobra pa bo izšla knjiga intervjujev, ki predstavlja življenje, mišljenje, težnje in želje mladih v našem mestu. Protagonist teh pogovorov je posredno ali

dalje na 7. strani ■

—o—

MITJA VOLČIČ SPET NAGRAJEN

Casnikar Mitja Volčič je pred dnevi prejel nagrado »Luigi Barzini posebnemu dopisniku«. Nagrado podeljuje občina Orvieto v sodelovanju z družino Barzini in dnevnikom »Il Corriere della Sera«.

Nagrajenec je že dolgo posebni dopisnik Italijanske radiotelevizije v Moskvi; v zadnjem času je bil tudi imenovan za izrednega predavatelja na fakulteti za diplomatske vede s sedežem v Gorici.

Za novo pomembno priznanje Mitji Volčiču iskreno čestitamo!

Umrl je Branko Hofman

V sredo, 12. t.m., je v 62. letu starosti umrl slovenski pesnik, pisatelj in dramatik Branko Hofman. Rodil se je v Rogatcu, v Ljubljani je študiral primerjalno književnost in filozofijo ter bil nato urednik Radia Koper, mariborskega Večera in pri Državni založbi Slovenije. Pesniško ga prištevamo v poveljni intimizem, njegova dramatika pa spada v širši sklop sentimentalnega humanizma in realizma. Objavil je tudi 30 pogovorov s slovenskimi pisatelji. V romanu »Noč do jutra«, ki je izšel pred 10 leti, je obravnaval tematiko zloglasnega taborišča Goli otok oziroma tematiko informbiroja.

Jože Horvat je v ljubljanskem Delu dne 15. t.m. napisal, da je roman vzbudil izredno pozornost, tako da so ga že leto po izi-

du prevedli v srbohrvaščino, nato pa v nemščino, poljščino, češčino itd. »Branko Hofman je kot pisatelj ves čas — pravi Horvat — aktivno sodeloval v dogajanju, ki je privedlo do slovenske pomladi in sedanjega pluralizma ... sodeloval je kot pisatelj, se pravi s svojimi moralnimi stališči«.

Pokojsnikov pogreb je bil v soboto, 15. t.m., v Horjulu.

—o—

ZORA KOREN V SALZBURGU

Slikarka Zora Koren Škerk iz Trsta se čedalje bolj uveljavlja tudi na mednarodnem prizorišču. V petek, 14. t.m., so v galeriji »Nonntal« v Salzburgu odprli razstavo njenih grafik. Razstava bo odprta do 28. junija.

Naša društva PD Mačkolje

Prosvetno društvo Mačkolje, ki se lahko ponaša z dolgo »zgodovino« uspešnega in požrtvovalnega dela med ljudmi v svoji vasi, bo prihodnje leto praznovalo kar dve pomembni obletnici: 40-letnico ustanovitve društva in 30-letnico priljubljenega Praznika češenj. Večina naših ljudi pozna PD Mačkolje predvsem po tej prireditvi, vendar je njegovo delovanje na kulturno-prosvetnem področju veliko bolj bogato in razvejano. Društvo je že ob svojem nastanku prirejalo t.i. Slovenske večere, vrsto predavanj, razna druga kulturna pa tudi prijetna družabna srečanja, pomembne in zanimive razstave (slikarske, etnografske ipd.), koncertne, gledališke predstave in še marsikaj drugega.

Omenimo naj, da pod okriljem društva deluje tudi dramski odsek, ki je nastal še v času, ko so bile slovenske prireditve prepovedane. Mačkoljani so tedaj delovali ilegalno in so kljub pritisku pripravili več zanimivih igrice, vsaj enodejank, s katerimi so redno nastopali za pomembnejše praznike. Dramski odsek se lahko ponaša s tem, da v njem sodeluje res veliko mladih, pa tudi mnogi starejši člani so še danes ostali zvesti »svojemu« malemu odru. Uspešno je tudi delovanje dveh zborov, ki delujejo v okviru Prosvetnega društva Mačkolje: otroškega zborčka Slovenski šopek in mešanega zbora PD Mačkolje. Obe pevski skupini sta imeli od svojega nastanka dalje res lepo število nastopov.

Prosvetno društvo Mačkolje ie v štirih desetletjih svojega življenja pokazalo izredno trdoživost. Kljub številnim težavam so člani društva z vztrajnostjo, kakršno premorejo le tisti, ki jih pri njihovem delu vodijo trdni ideali. »Preživeli« do današnjih dni. S svojim delom pa nikakor ne mislijo prenehati, pač pa ga v bodoče še izboljšati in prilagoditi sodobnim razmeram in zahtevam, ki so danes seveda bistveno drugačne.

»Predvsem si želim,« pravi sedanji predsednik društva Branko Slavec, »da bi PD

Mačkolje še naprej delalo v korist vaščanov in sploh vse slovenske zamejske skupnosti. Smisel in vodilo našega dela sta predvsem želja po ohranitvi našega jezika, kulture in tradicij. V bodoče si želim, da bi v društvu sodelovalo čimveč mladih«. Podpredsednik društva Danijel Novak pa je predvsem poudaril, da bo treba v prihodnje marsikaj spremeniti, čeprav je opravljeno delo nedvomno izredno pomembno. »Včasih imam občutek, da živimo še v čitalniški dobi,« je rekel, »in da torej prirejamo večere, ki zanimajo in privabijo večinoma starejše osebe. Predvsem pa bomo morali pritegniti mladino. Čas, v katerem živimo, je v marsikaterem pogledu prelomen. Stare ideje zamirajo, na njihovih mestih se pojavljajo nove. Čimprej je treba priti v korak s časom, to pa lahko dosežemo le, če se bo našemu društvu priključilo čim večje število mladih. Potrebne so nove ideje in novi prijemi.«

Ob koncu naj za kroniko še povemo, da ima PD Mačkolje 15 odbornikov in 3 članke nadzornega odbora. Kako je v vasi priljubljeno, pa dokazuje že dejstvo, da pri pripravi na pomembnejše prireditve sodelujejo z odborniki domača vsi domačini in tudi lepo število mladih, ki jih je v Mačkoljah kar precej.

(hj)

Na 32. kongresu se je avstrijska socialistična stranka (SPÖ) preimenovala v avstrijsko socialdemokratsko stranko. Za spremembo imena je bilo 337 delegatov, proti pa samo 35. Na kongresu je bil za strankinega predsednika tako rekoč soglasno potrjen zvezni kancler Vranitzky.

Prvi državni poglavar neodvisne Alžirije Ben Bella je izjavil, da bo kandidiral na novih predsedniških volitvah. Sedanjega predsednika Bendiedida je pozval, naj prekliče izredno stanje v državi in določi datum volitev, da se v državo lahko vrne mir. Ben Bella je dolga leta bil v izgnanstvu in se je vrnil v domovino lani.

NAD 94 Odstotkov za verouk v šoli

Italijanska škofovska konferenca je tudi objavila podatke o stanju verouka na italijanskih šolah v lanskem šolskem letu. Za verouk se je izreklo nad 94 odstotkov staršev oziroma dijakov: 92 odstotkov v vrtcih, 95 odstotkov v osnovnih šolah in 98 odstotkov v srednjih šolah. Na višjih srednjih šolah obiskuje verouk 93 odstotkov dijakov.

Škofovska konferenca je sporočila, da bo zaradi večjega davčnega priliva letos posredovala nerazvitim deželam 50 milijard lir pomoči, medtem ko je lani tem deželam nakazala 30 milijard lir.

V Vatikanu so pred dnevi objavili pismo papeža Janeza Pavla II. škofom po Evropi. V pismu se papež zavzema zlasti za izboljšanje odnosov s pravoslavnimi. Omenja sicer hude čase, ki so jih preživeli uniati v Ukrajini in po drugih vzhodnih deželah, a poudarja, da je treba odpraviti spore zaradi lastništva nekaterih cerkva in si prizadevati za utrditev bratskih odnosov.

—o—

RAZSTAVA V SPOMIN NA DAVIDA ZULJANA

■ nadaljevanje s 6. strani

neposredno David Zuljan. Da bo slika o njegovi osebnosti popolnejša, je treba omeniti še Davidovo socialno angažiranost. Vedno je bil na strani šibkejših članov družbe in je tudi osebno pomagal nekaterim narkomanom, da so se rešili iz vrtinca mamil. »David je ljubil življenje, a je moral umreti,« pravi njegov oče Boris Zuljan. »Želel bi, da bi se nad tem zamislili vsi, ki življenja ne spoštujejo ali ga celo zavračajo ...«

—o—

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta prireja v ponedeljek, 24. t. m., v dvorani Baroncini zavarovalnice Assicurazioni Generali v ul. Trento 8 v Trstu okroglo mizo na temo: Za pravo ravnovesje med zahtevami energetike, varnosti in okolja — primera Krškega in Tržiča. Ob okrogli mizi bodo slovenski minister za varstvo okolja Jazbinšek, direktor republiške uprave za jedrsko varnost Gregorič in strokovnjaki iz komisije za okolje Ssk.

France Bevk HUDA URA

XXVIII.

»Dober večer!« je pozdravil.

Odzdravilo mu je nerazločno mrmranje nekaterih glasov. Grohar je bil ob Mohorjevem prihodu obstal pri peči, zdaj je zopet meril izbo.

Slepec je šel naravnost k mizi; skoraj bi bil sedel na Blaža, ki se mu je umaknil. Harmoniko in palico je vrgel po klopi, nato si je segel z roko na čelo in se oprl na komolce.

Zmučenost ga je bila nekoliko popustila; saj so ga bile zmučile le zmedene misli in občutki, a zdaj je bilo do konca jasno v njem. Navzoči so z začudenimi pogledi strmeli vanj. Ne le zaradi tega, ker je vstopil ob taki uri, zdel se jim je nenavaden. Bil je shujšan v obraz, kakor da ni preteklo le nekaj ur, odkar so ga zadnjič videli. Lasje so mu razmršeni padali na

čelo; oči, s katerimi je brezizrazno lovil po sobi, so imele čuden blesk.

»Kaj pa ti, Mohor?«

Fant se je zdrznil, kakor da se je prestrašil nenadnega glasu.

»Nič,« si je popravil klobuk na tilnik. »Ste še vedno pokonci?«

»Se vedno,« je pritrdil Grohar. »Ko se stori dan, nas še čaka neka pot.«

Grohar je pogledal Tineta, ki je sedel ob vratih na klopi. Ta se nič ni branil vstopiti; odkar je sedel, se ni premaknil. Za njimi je bila prišla novica, da je Pavle že umrl. Potrla jih je in jih navdala z mrznjo do ubijalca. Tega pogledi niso skrivali. Tine se sprva ni zmenil za to. Novica je bila zadela tudi njega. Bil je ves otopel. Tedaj se je do konca zavedel dejanja in vseh njegovih posledic. Telo se mu je lomilo pod težkimi mislimi. Le polagoma se je pre-

bujal iz otopelosti. Ujel je hude poglede, bojeval se med strtostjo in prirojeno upornostjo. Že večkrat se je hotel dvigniti in oditi, a ni imel poguma, ni našel vzroka. Ves čas ni nikdo spregovoril z njim. Zdaj, ko je slišal Groharja, je dvignil glavo, pobilsknile so se mu oči.

»Kakšna pot?« je vprašal rezko. »Če bo treba kam iti, bom že sam našel.« Pomislil je, čemu je sploh stopil v tisto hišo. »Kako je bilo, se bo šele izkazalo,« ni hotel lagati, a se je upiral njihovim mislim. »Ali me je mar kdo videl?«

Nihče mu ni odgovoril; na obraze jim je legla očitna nejevolja. Četudi še ni odkrito priznal, je njegovo vedenje jasno kazalo, kdo je krivec, a zdaj jih hoče imeti za norca.

Ko je bil Mohor zaslišal Tineta, je s sunkom dvignil glavo. Ves čas je mislil, kje neki je, če je sploh v hiši; ni se upal vprašati. Tedaj se mu je obraz uprl v tisto smer, proti vratom.

»Saj ga res ni on,« je izrekel počasi, kakor da se mu stežka trga glas iz grla.

Sami odločajmo o lastni usodi

■ nadaljevanje s 3. strani

Opencev. Pri upravljanju jusarskega zemljišča pa po mojem stranke sploh ne smejo imeti nobene besede. Naša enotna lista ni strankarska. Jusarsko zemljišče želimo upravljati tako, da bi ostalo na razpolago čim večjemu številu občanov.

Posebno na Opčinah, kamor se je v zadnjih letih priselilo veliko italijanskih prebivalcev, je potrebno, da se vsi naši ljudje udeležijo volitev, saj so odločilne za ohranitev jusarskih pravic v rokah slovenskega prebivalstva, ki živi na tej zemlji že stoletja.

LISTE IN KANDIDATI

Na letošnjih volitvah za obnovitev jusarskih odborov se je predstavilo 21 kandidatnih list v 12 območjih. Večinoma so domačini sestavili enotne liste, ponekod pa so se pojavile tudi (na Rocolu izključno) misovske. Na Opčinah nastopa tudi neslovenska lista, ki jo sestavljajo predstavniki demokršćanske, republikanske in socialistične stranke. Prvič bodo letos volili jusarske odbore v Gropadi, Trebčah in na Kontovelu.

Jusarske volitve bi morale praviloma biti 26. maja, vendar Šolsko skrbništvo v to ni privolilo, ker je bilo letošnje šolsko leto že itak krajše zaradi referenduma. Datum je bil zaradi tega preložen na nedeljo, 23., in ponedeljek, 24. junija.

Predvsem je pomembno, da se upravičenci polnoštevilno udeležijo teh volitev. Zavedati se morajo, da s svojim glasom odločajo o svoji zemlji, ki pripada vaškim srenjam in ne občinam, kot so skušali nekateri v teh letih dokazati. Gre za veliko površino zemlje, ki bi jo marsikdo rad izkoristil v druge namene. Mnogi so si že lastili in hoteli preprosto razpolagati z jusarskimi zemljišči brez privolitve domačinov. Svojo preferenco je treba torej na teh volitvah izraziti ljudem, ki na tej zemlji živijo in jo spoštujejo in torej ne zastopajo nobenih drugačnih interesov.

V nadaljevanju objavljamo seznam slovenskih list in imena kandidatov.

BANI

1. Lista »Bani« — Leon Krevatin, Bruno Malalan, Giovanni Pro, Tea Renar
2. Enotna lista — Aleksander Ban, Fabio Krevatin, Ivan Vidali, Avguštin Vidau

BARKOVLJE

Enotna lista — Viktor Micheluzzi, Dimitrij Pertot, Edvard Godnik in Josip Breclj

BAZOVICA

1. Bazovica jus — Ivan Križmančič, Egon Križmančič, Viktorija Križmančič, Mario Kralj
2. Enotna lista — Alojz Križmančič, Mirijam Žagar, Stojan Metlika, Karlo Mezgec

GROPADA

1. Enotna lista — Aleksander Kalc, Aleksander Mužina, Karlo Kalc, Magda Goizsa
2. Jus — Stanislav Kalc

KONTOVEL

Enotna lista — Mario Daneu, Robert Daneu, Paolo Lapel, Danilo Zavadlal

LONJER

Enotna lista — Odo Kalan, Albin Čok, Alfio Donati, Stojan Sancin

OPČINE

Opčine jus — Gvido Cobež, Igor Dolenc, Pavel Milič, Albin Sosič

PADRIČE

Enotna lista — Karlo Grgič, Peter Gregori, Igor Gregori, Dario Gregori

PROSEK

Enotna lista — Bogdan Bogatec, Karlo Cibic, Bruno Rupel, Luciano Štoka

TREBČE

Tri liste z domačimi kandidati

MEDJA VAS

Želod — Pavel Ferfolja, Bruno Tomazetič, Patrizia Capolicchio, Silvana Hvalič

Območje	štev. volivcev
BANI	190
BARKOVLJE	2.572
BAZOVICA	613
GROPADA	227
KONTOVEL	1.431
LONJER	573
OPČINE	6.421
PADRIČE	464
PROSEK	1.148
TREBČE	446
MEDJAVAS	275

Voditelj sovjetske obveščevalne službe KGB Vladimir Krijučkov je izjavil, da so za časa Stalinovega terorja bili ubiti 4 milijoni 200 tisoč ljudi. Toliko je bilo po njegovih izjavah žrtev represije in nasilne kolektivizacije. Te podatke je voditelj KGB posredoval predstavnikom skupin, ki želijo pomagati žrtvam stalinističnega terorja. Krijučkov je dejal, da sta samo v razdobju 1937-38 umrla nasilne smrti dva milijona ljudi, med njimi mnogi tuji državljani.

Potujete v Rim?

Nekoč hotel Bled, danes hotel Emona!

Obveščamo vas, da smo 15. marca 1991 odprli v Rimu hotel Emona.

Za rojake poseben popust. Naslov hotela:

00185 - ROMA, Via Statilia 23;

Tel. 06/7027911 ali 06/7627827;

fax: 06/7028787.

Dobrodošli!

Lastnik hotela Emona
Gran Cav. Vinko Levstik

Navzoči so se vsi hkrati zavzeli in se ozrli po slepcu. Tudi Tine je bil zazijal in kakor brez sape zastrmel v tovariša. Mohor pa je bil za trenutek uprl obraz v mizo; nato si je z roko segel na čelo, kot da si briše mrzel pot.

»Kdo pa ga je?« je Grohar prekinil molk.

»Jaz sem ga.«

To je izrekel hripavo, odsekano in položil roko na mizo. Bilo je videti, da ga je priznanje stalo obilo truda in muk. Zdelo se je, da se je za trenutek zrušil sam vase.

Besede niso napravile tistega vtisa, kakor je pričakoval. Gledali so ga, vpraševali z očmi, če je znorel. Na norčevanje niso mogli misliti. Le prav narahlo se jim je posvetilo, da je morda tudi to mogoče. Pogledali so Tineta.

Fant se je bil na Mohorjeve besede predramil do poslednjega vlakenca. Telo je bil nagnil naprej, oči se mu niso premaknile od slepca, ki se je držal, kakor da napeto prisluškuje nekim daljnim glasovom. Tineta je bila še pred minutami obšla taka groza pred posledicami, da je bil sklenil

vse zatajiti. Mohorjevo lažno priznanje pa ga je tako prevzelo, da mu je na mah ugasnila vsaka taka misel; ostalo mu je le golo začudenje.

V splošni tišini se je nenadoma dvignil s klopi in stopil do Mohorja. Sklonil se je in pozorno gledal tovariša v obraz, ki je bil, kakor da so mu ohlapnile vse poteze, ki pa vendar odražajo strastno odločnost.

»Mohor!« ga je poklical, kakor da ima pred seboj mesečnika, ki ga prebuja. »Mohor, kaj govoriš?«

Slepec je dvignil obraz. Mrtve oči so mu zastrmele mimo Tineta v peč.

»Pusti me,« je spregovoril z zamolklim glasom; bilo je kazno, da mu je duh odsojen. Z roko je napravil odločno kretnjo, kakor da noče, da se kdo vtika v njegove reči. »Saj ste sami pravili,« je rekel z rahlim očitkom, »da sem bil jaz vzel nož z mize.«

Možje se niso premaknili, zdaj pa zdaj so se jim srečale le oči. Dà, res, to so govorili. Toda kljub temu in kljub priznanju, ki ga od Tineta še niso slišali, niso ne mogli ne hoteli verjeti. Zdaj manj kot v prvem trenutku.

»Nož si res vzel z mize,« je Lovrenc čutil, kako se mu trga glas. »Videl sem te. Kar je res, ni da bi tajil.«

»No, vidite!« se je s kratkim, grenkim, nenaravnim smehom izvilo iz Mohorja.

»To ni nič!« je Blaž zamahnil z roko. »Saj nož smo imeli vsi v rokah.«

»Pa zakaj bi ga bil?« je Grohar pristopil k slepcu.

Mohor mu ni odgovoril, obraz mu je nepremično strmel nekam v mizo, nemirno si je lomil prste.

Šele ko je Grohar zopet stopil k peči, je počasi dvignil glavo; zdelo se je, da se blede obličje, ki se je v polkrogu obračalo po izbi, nečemu čudi. Ko je bil v prepričanju, da je on pravi krivec, sklenil, da bo vzel krivdo nase, je mislil, da bo to lahko. Nič lažjega nego to. Poreče, da je on zabodel Pavleta in konec. Tine bo molčal in mu bo hvaležen. Spoznal je, da mu ne morejo, da mu nočejo verjeti. In bi mu najbrž tudi ne verjeli, če bi bil on dejanjski krivec. Ali je mar res tako beden, da še hudodelec ne more biti? Oster nasme, bil je podoben posmehu, se mu je zarezal v lica.